

ÄHTÄRI ZOO

Päivä etologina, 3.-6.lk

OPETTAJALLE

Tavoite Päivä etologina-tehtävässä oppilas pääsee tutkimaan ja ymmärtämään eläinten käyttäytymistä sekä tutustumaan luonnontieteelliseen tutkimukseen. Tehtävässä oppilaat toteuttavat pienen etologisen tutkimuksen eläinpuistikierroksen aikana. Vanhemmille oppilaille tehtävään voi lisätä haastetta pohtimalla kysymyksiä laajemmin ja yksityiskohtaisemmin.

Toteutus Tehtävä kannattaa toteuttaa yksilö- tai parityöskentelynä. Kaikki oppilaat voivat tutkia samaa eläinlajia tai jokainen ryhmä voi valita oman tutkittavan eläimensä, jolloin luokka saa kattavan kuvan monien erilaisten lajien käyttäytymisestä. Eläinpuistovierailuun käytettävissä olevasta ajasta riippuen oppilaiden kannattaa toteuttaa tutkimus ainakin kahdella eri eläinlajilla (esim. laumaeläin ja yksin aitauksessa asuva eläin tai lepäävä ja aktiivinen eläin).

Tarvikkeet tehtävämonisteet, kyniä, kelloja

Tehtävän kulku

- 1) Oppilaat valitsevat eläinpuistosta jonkin eläinlajin, jota he tarkkailevat 10 minuuttia. Mikäli aitauksessa on useampi eläin, valitaan niiden joukosta yksi, jota tarkkaillaan.

Ennen seurantaan vastataan tehtävämonisteen kysymyksiin 1 ja 2a. Seurannan aikana oppilaat merkitsevät tehtävämonisteen taulukkoon (etogrammiin), mitä eläin tekee kyseisenä aikana ja miten se liikkuu aitauksessaan. Oppilaat voivat myös kuvata eläimen käyttäytymisestä esimerkkivideon.

- 2) Tarkkailun jälkeen oppilaat vastaavat monisteen kysymyksiin 3a-d. Tämän jälkeen oppilaat siirtyvät toisen eläinlajin luokse ja toistavat tutkimuksen.

Tiesitkö?

Etologia tarkoittaa eläinten käyttäytymistä tutkivaa tiedettä.

- 3) Tehtävä on hyvä purkaa vierailun jälkeen. Mikäli ryhmät tarkkailivat eri eläinlajeja tai -yksilöitä, voidaan ryhmien tekemät tutkimukset koota yhteen ja esitellä muille. Tällöin tieto luokassa leviää ja oppilaiden ymmärrys eri eläinlajien käyttäytymisestä ja tarpeista laajenee. Oppilaiden kanssa kannattaa keskustella erityisesti siitä, miksi eläin käyttäytyi niin kuin käyttäytyi ja miksi eläimet käyttäytyvät eri tavalla kuin ihmiset. Missä tilanteissa eläin saattaa käyttäytyä aggressiivisesti?

Keskusteluun voi myös ottaa mukaan pohdinnan eläinten tunteista. Onko eläimillä tunteita? Mitä ne sanoisivat, jos ne osaisivat puhua? Miten eläimet ilmaisevat tunteitaan?

TULKINTAOHJE KYSYMYKSIIN 3C ja 3D

- 3C. Pohtikaa, miksi eläin käyttäytyi ja liikkui niin kuin havaitsite.

Eläin ilmaisee tunteitaan käyttäytymisellään. Sen käyttäytymisen taustalla voi olla esimerkiksi nälkä, turhautuminen, väsymys tai stressaantuminen. Laumaeläinten käyttäytyminen voi myös kertoa eläinten viestinnästä lajitovereidensa kanssa. Eläimen käyttäytymistä ja liikkumista ohjaa usein myös luontainen vaisto (esim. Ravinnon etsiminen, reviirin tarkistaminen, saalistuksen oppiminen leikin kautta).

- 3D. Muuttuivatko ennakkokäsityksenne eläimestä tutkimuksen jälkeen? Miksi eläinten käyttäytymistä tutkitaan?

Eläinten käyttäytymisen ymmärtäminen auttaa esimerkiksi eläinten kouluttamisessa ja lajien suojelussa. Aikoinaan saaliseläinten käyttäytymisen tunteminen on auttanut ihmisiä metsästämisessä ja petoeläinten tunteminen niiltä suojautumisessa.